

Verlag webinar "Behapbaar Besturen" - Lucas Meijs – 21 juni 2023

Ruth Kleinhuis opent webinar "behapbaar besturen" en heet deelnemers en Lucas Meijs van harte welkom. Deze webinar is georganiseerd door KEN, de gezamenlijke Steunpunten Vrijwilligerswerk en de VIP's in Drenthe. Van deze webinar wordt een video opname gemaakt en is later (nogmaals) terug te kijken. De PowerPoint die Lucas gebruikt wordt aan de deelnemers gemaild samen met dit verslag.

Lucas Meijs is hoogleraar vrijwilligerswerk aan de Rotterdam School of Management – Erasmus Universiteit. Lucas vertelt in deze inleiding het volgende: Bestuursleden doen ongelooflijk veel. Voor bestuurswerk is het lastig om nieuwe vrijwilligers te vinden.

Vraag 1 is dan ook: Hoe komen we aan meer bestuurders? Wellicht is het interessanter om de vraag om te draaien: Waarom komen de bestuurders niet?

Een van de verklaringen hiervoor is dat het gewoon veel meer tijd vraagt dan het gemiddelde vrijwilligerswerk. Een gemiddelde vrijwilliger, met wellicht een paar functies, 'werkt' zo'n 4 uur per week. Bestuurders komen makkelijk aan 8, 12 of 16 uur per week voor die ene functie. Dit heeft zich vaak opgestapeld in de loop der jaren. Het is uit enthousiasme en noodzaak uitgegroeid tot iets onbehapbaars. Hoe kun je bestuurswerk terug brengen naar 4 uur per week?

Lucas heeft op basis van theorie en praktijk interessante informatie en tips voor bestuurders. Deze tips worden verspreid over de webinar genoemd. We hebben ze geclusterd en zijn hier onder te lezen:

Tip 1: stapel geen functies. Wees niet bang dat er niemand komt, als je echt weg gaat, zal er iemand komen om je plaats in te vullen.

Tip 2: denk goed na of je het bestuurswerk plaats- of tijd onafhankelijk kunt maken. Plaats onafhankelijk: maak het mogelijk om via Skype of Zoom mee te vergaderen. Zo kunnen ook mensen bestuurslid worden die bijvoorbeeld niet op de vaste vergaderavond fysiek aanwezig kunnen zijn en voor mensen die ieder jaar wat langer op vakantie gaan. Tijd onafhankelijk: gebruik bijvoorbeeld WhatsApp. Verzamel ideeën bij alle leden via de app. Vergader via de app, zo kun je lezen en reageren op momenten die uitkomen. Zo hoef je niet vaak fysiek bij elkaar te komen.

Tip 3: trek als bestuur niet alles naar je toe. Denk na over: welke beleidsonderdelen kun je uitbesteden? Werk met probleemgestuurde aanwezigheid: je bent als bestuurslid alleen aanwezig als jouw expertise nodig is.

Tip 4: werk samen. Als je met probleemgestuurde aanwezigheid werkt, dan kan die expertise wellicht op meerdere plaatsen ingezet worden. Zo kun je een penningmeester wellicht verleiden om voor meerdere verenigingen actief te zijn.

Denk na over: Welke functies kunnen we als verenigingen met elkaar delen? Hoe kunnen we functies waar iedereen zich suf naar zoekt, bij elkaar brengen?

En maak een netwerkgroep, die één keer per maand aanschuift aan bij een bestuursvergadering van een willekeurige vereniging. Wat ze daar brengen is kennis, maar vooral hun netwerk. Ieder bestuur werkt zich suf om zijn eigen vereniging boven water te houden, maar komt niet gemakkelijk aan een breed netwerk. Zo'n netwerkgroep kan daar goed aan bijdragen, waardoor je als bestuur tijd bespaart!

Tip 5: Ga passend besturen in plaats van 'over de top' besturen. Dus hoe doen we zo min mogelijk (passend bij doelstelling van de organisatie) in plaats van hoe doen we meer en

meer en meer en meer ... en nog meer. Dan worden er regelmatig ook dingen gedaan die eigenlijk niet bij de doelstelling van de organisatie horen. En zo wordt het drukker en drukker voor bestuurders.

Tip 6: Verwijder de barrières die er zijn. Sommige organisaties/besturen zijn:

- Gatekeepers: Het is soms ingewikkeld om als nieuwe vrijwilliger bij een organisatie binnen te komen omdat deze vrijwilliger 'niet goed genoeg is' (bv uit ander dorp komt, niet alle 'noodzakelijke' kwaliteiten heeft, te jong of te oud is, te onervaren, etc
- Sorteerhoed: Wij bepalen wat jij (= de vrijwilliger) gaat doen. Deze houding is voor (nieuwe) vrijwilligers niet aantrekkelijk om zich aan te melden. In overleg met de vrijwilliger over de werkzaamheden ontstaan regelmatig de mooiste dingen.

Kortom: wees je als organisatie/ bestuur bewust van je (vaak onbewuste) houding en gedrag. Vraag je als organisatie/ bestuur af: Hoe aantrekkelijk is onze organisatie/ ons bestuur voor nieuwe bestuurders en vrijwilligers?

Voorbeeld: *Wij zoeken verjonging van onze organisatie.* Hiermee straal je als organisatie uit dat je alleen iemand kiest op basis van zijn/haar leeftijd en niet vanwege kennis, enthousiasme, vernieuwende ideeën, ervaring op gebied van sociale media, etc.

Geef nieuwe vrijwilligers en bestuurders de kans om te leren en te groeien binnen een functie. Want: *"In de schaduw van Superman groeit niemand"*.

Tip 7: Probeer te analyseren wat voor soort bestuur jullie zijn/hebben. Soms werkt een bestuur hard en doet enorm z'n best maar werkt het (nog) niet helemaal goed en optimaal. Wie weet herken je één of meer omschrijvingen van een type bestuur uit het boekje van Susan Scribner met als titel "Boards from Hell". (Zie link onder aan verslag). Op deze site staan ook mogelijke oplossingen en acties voor een bepaald type bestuur. Gelukkig liggen de meeste voorbeelden ver weg van je eigen organisatie.

Tip 8: Probeer een taak uit het 'bestuurswerk' te verweven in een NLdoet klus. Bijvoorbeeld met een groep (jongeren) brainstormen over en ideeën aandragen voor een bestuur onderdeel. Bijvoorbeeld: maak met een groep een plan voor nieuwe inrichting van de accommodatie/ kantine. Welke onderwerpen zijn belangrijk voor vrijwilligersbeleid en hoe geven we dit vorm? Hoe en op welke vlakken gaan we samenwerken met andere organisaties? Delen van?

Tip 9: Gebruik creativiteit en anders denken. Hoe kunnen we besturen leuker en lichter maken? Door bijvoorbeeld een student de kans te geven om een professionele cv op te bouwen

- een juridisch student benaderen om vrijwillig bestuurder te worden bij rechtswinkel
- nodig een student accountancy uit om als bestuurder/ vrijwilliger een bijdrage te leveren aan een festival (aanvragen fondsen, kas controle, etc).

En ook: iemand die na pensioen zijn kennis en ervaring in blijft zetten voor het goede doel. Stel je als bestuur flexibel op. Als iemand zich wil inzetten maar ook graag 3 maand met de camper door Europa wil reizen..... zoek naar mogelijkheden door bv online te vergaderen, door tijd te bundelen. Niet 1 x per week 2 uur maar een bijvoorbeeld 1 x per maand een hele dag inzet plagen.

Samenvatting van tips om besturen meer behapbaar te maken:

- Doe alles waar je zelf energie van krijgt.
- Voorkom als bestuur dat alles op jullie bordje terecht komt. Nee is ook een antwoord.
- Maak je bestuursfunctie zo, dat je je kunt voorstellen dat iemand er ja op zegt.

- Maak een rooster van aftreden en houd je eraan. Als je niet wisselt, is het risico van stapelen heel groot. Je vrijwilligers job is dan heel zwaar geworden. Overdragen wordt steeds moeilijker.
- Beperk je uren door vooraf goed na te gaan hoeveel tijd je in taken wil investeren. Soms heb je natuurlijk een crisis, dan moet je er ook even tegenaan. Maar begrenzen is belangrijk om het vol te houden.
- Organiseer 'witte rooksessies'. Laat meer over aan de teams / commissies / vrijwilligers zelf over, zet ze bij elkaar en laat het ze met elkaar regelen, taken verdelen en afspraken maken. Als het daarna in de uitvoering fout loopt, grijp als bestuur dan niet in. Probeer op je handen te blijven zitten, hoe moeilijk ook soms.
- Vertrouw erop dat mensen de dingen goed willen doen. Het gaat misschien niet altijd op de manier die jij wil. Stel dat je niet tevreden bent over hoe het gaat, ga het dan niet zelf opnieuw doen, maar leg het terug bij de commissie. Laat je niet verleiden door de tijdsdruk.
- Het werven van nieuwe bestuursleden is extra moeilijk omdat bestuur ongedefinieerd is. De inhoud van het werk verschilt per type organisatie. Dus: wees heel duidelijk wat bestuurswerk in jouw organisatie inhoudt. Definieer wat je vraagt, maak een hele duidelijke omschrijving van wat jullie onder bestuur verstaan.
- Werk samen met andere organisaties. Bekijk bijvoorbeeld of je financieel de mogelijkheid hebt om samen met andere organisaties een professional in te huren voor uitvoerende taken. Organiseer een ledenvergadering samen met andere verenigingen, zodat je gezamenlijk budget hebt voor een activiteit of muziek na afloop. Organiseer een toernooi op je sportvereniging samen met de scouting. Et cetera.
- En misschien een eye opener van Susan Elles: als er geen opvolger komt op mijn bestuurstaak was het dan wel relevant wat ik deed?

Efficiënter vergaderen en beleid schrijven

Lucas deelt ook praktische tips m.b.t. vergaderen en beleid schrijven, zoals:

- Plan je bestuursvergaderingen op een moment dat je toch al op de vereniging of in je organisatie aanwezig bent. Lucas geeft het voorbeeld van zijn bestuurstijd bij de Scouting, waar ze de vergaderingen verplaatsten naar zaterdag tussen de middag, het ophaalmoment van de kinderen. Je bent er dan toch al, dat scheelt een vergaderavond. Zo kun je tegemoetkomen aan de drukke agenda's van mensen.
- Werk met Google Docs om samen te werken aan beleids- en andere documenten. Dat scheelt veel heen en weer mailen.
- Bereid je vergaderingen voor door vooraf thema's al af te vinken in documenten waar je gezamenlijk in kunt werken. Zo kun je je in de vergadering beperken tot de onderwerpen die meer discussie vergen. En dat voorbereidende werk kun je ook in je eigen tijd en op je eigen plaats doen.
- Via WhatsApp vergaderen is ook een manier om snel dingen te bespreken met elkaar, op je eigen moment en plaats.
- Bij zowel het samenwerken in Google Docs als vergaderen via WhatsApp, is het belangrijk om afspraken met elkaar te maken. Beperk je app verkeer en spreek bijvoorbeeld af op welke dag wie in Google Docs werkt.
- Bespreek met elkaar welke vergaderstijl je hanteert, van strak tot ruimte voor gezelligheid.

Ruth bedankt Lucas en alle deelnemers voor de boeiende webinar. De opname is terug te vinden via onderstaande link.

https://tinentraining.webinargeek.com/watch/replay/SZW053uHVrLhbJXMm3qFFk2FbzZHTf00mny7dO_gUQ0r_NnlacSgk66HIOYhAzTUplPm3QMW6DWcZcG8pKy7w/

Hieronder volgen een aantal interessante links die Lucas met ons wil delen. Hier is meer informatie te vinden en te lezen over "behapbaar besturen".

Behapbaar besturen – tips & tricks

<https://pepdenhaag.nl/app/uploads/2020/08/PEP-Den-Haag-Behapbaar-besturen.pdf>

Tips voor vrijwilligers die goed en prettig willen besturen

<https://www.socialevraagstukken.nl/tips-voor-vrijwilligers-die-goed-en-prettig-willen-besturen/>

Zo bestuur je vrijwilligersorganisaties

<https://www.socialevraagstukken.nl/zo-bestuur-je-vrijwilligersorganisaties/>

Passend besturen

https://www.kenniscentrumsportenbewegen.nl/kennisbank/publicaties/?passend-besturen&kb_id=23081

**Een geintje, voor een andere invalshoek..... 'Boards from hell' (Susan Scribner)
Wat te doen bij slecht bestuur?**

<https://www.sportknowhowxl.nl/nieuws-en-achtergronden/column-xl/item/112161/>